

SİSTEM TEORİSİ AÇISINDAN „MAHALLE BASKISI“

Münir Aktolga
Mart-2008

İÇİNDEKİLER

SİSTEM TEORİSİ AÇISINDAN „MAHALLE BASKISI“.....	1
İÇİNDEKİLER.....	1
GİRİŞ.....	1
SİSTEM SİSTEM DİYORUZ NEDİR BU “SİSTEM”!.....	2
O HALDE SİSTEM ÖRGÜTLÜ BİR BÜTÜNDÜR.....	2
SİSTEM, MADDELEŞMİŞ BİLGİDİR.....	4
DOĞADA “MAHALLE BASKISI”.....	4
BİLİŞSEL TOPLUM BİLİMİNİN ESASLARI.....	7
“MAHALLE BASKISINA BAŞKA ÖRNEKLER.....	9

GİRİŞ

„Mahalle baskısı“ Şerif Mardin’e ait bir kavram. Ancak, bilimsel olarak bu kavramın nasıl tanımlanacağını onun kendisi de bilmiyor. Konunun bilimsel araştırmalarla aydınlatılması gerektiğini söylüyor.¹ Bu nedenle, bu makaleyle belkide bu konuya bizim de bir katkımız olmuş olur!...

“Mahalle baskısı”, genel olarak, bir toplumda toplumsal sistemin –ya da alt sistemlerin-kendine özgü kurallarından-varoluş ilkelerinden kaynaklanır (bu kurallar, ya da ilkeler sözkonusu sistemin, ya da alt sistemin bilgi temelini oluştururlar); sistemin dışardan gelen informasyonları-etkileri sahip olduğu bu bilgilerle-ilkelerle-kurallarla değerlendirerek mevcut denge durumunu koruyabilmek için oluşturduğu toplumsal atalet direncini temsil eder (buradaki “toplumsal atalet direnci” kavramının altını çiziyoruz)..

“Mahalle baskısı” her ne kadar bireyin henüz daha yeterince gelişmemiş olduğu kapitalizm öncesi toplumlar için üretilen bir kavramsa da, aslında işin özü evrenseldir, yani bütün toplumlar, toplumsal alt sistemler ve gruplar için geçerli olan bir içeriğe sahiptir. Çünkü her durumda, toplumsal bir varlık olan birey, sisteme ait ortak bilgilere sahip olduğu, bu bilgileri (kuralları) benimsediği, kendi varlığını bunlara göre ürettiği sürece o sisteme dahil olur, onun tarafından kabul edilir ve koruma altına alınır. Bireyler-elementler- bu kuralların geçerli olduğu sisteme ait sınırlar içinde kaldıkları sürece özgürce hareket ederek varlıklarını sürdürürler.

Bir sistemin içindeki varoluşun sınırlarını-esaslarını belirleyen kurallar-bilgiler, adına yaşam bilgileri-kültür- dediğimiz, bilinç dışı olarak benimsenmiş, gözle görülmeyen-farkında olunmayan bilgilerdir. Bunların bilince çıkması (yani yaşamın-özgürce varoluşun-sınırlarını-

¹ Hürriyet Gazetesinde çıkan ve bu kavramı meşhur eden röportajda böyle diyor Ş.Mardin..

koşullarını belirleyen uyulması gereken kurallar olarak ortaya çıkmaları), ancak, herhangi bir nedenle, bu kurallara aykırı bir durumun ortaya çıkmasıyla gerçekleşir. Böyle durumlarda, bu bilgileri benimsemeyen, bunlara aykırı hareket eden, ya da kimliğini-davranışlarını- bu bilgilere göre oluşturmayan unsurlar-bireyler, otomatikman, sistemi birarada tutan bir “merkezçekim kuvvetinin” varlığını hissederler ve onun etkisi altına girerler. Yani toplumsal bir sistem, kendi varoluş koşullarını-sınırlarını-, ilk kez, bunlara aykırı bir davranış ortaya çıktığı zaman ortaya koyar. Bu türden davranışlara yol açanlar da ancak o an kendilerini mevcut sisteme bağlayan belirli bağların olduğunun farkına varırlar; ve öyle olur ki, bu durumda bulunan kişiler önlerinde iki yolun bulunduğunu anlarlar. Ya, mevcut kurallara uyarak sistemin içinde kalacaklardır, ya da, bu kuralların dışına çıkarak, varlıklarını üretmek için başka sistemlere-kuralara-bilgilere tabi olacaklardır. Bunun dışında başka bir çözüm yolu yoktur. Hiçbir kurala-bilgi temelinde-bağlı olmadan “kendinde şey” olarak-varlığı kendinden menkul mutlak bir gerçeklik olarak- varolmak mümkün değildir.

Konumuz “mahalle baskısı” olduğu için hep toplumsal sistemden, birey toplum ilişkisinden, bireyi topluma bağlayan ilk anda gözle görülmeyen kültürel bağlardan falan bahsediyoruz, ama işin esası aslında evrenseldir. Çünkü, bu evrende varolan şeyler (bu ister bir atom olsun, ister astronomik bir sistem, ya da bir canlı) belirli ilişkiler içinde-karşılıklı olarak birbirlerinin varlığını belirleyen belirli kurallar içinde- bu ilişkilere göre varolan izafi oluşumlardır. Yani, Bilişsel Toplum Bilimi terminolojisiyle “mahalle baskısı” olarak ifade ettiğimiz gerçeklik, aslında bütün sistemler için geçerli olan evrensel bir varoluş ilkesine işaret eder. Bu nedenle, konuyu bilimsel bir zeminde ele alabilmek için bizim de önce, genel olarak bir “sistem” nedir, “toplumsal bir sistem” deyince ne anlıyoruz buradan, yani işin özünden yola çıkmamız gerekiyor:²

SİSTEM SİSTEM DİYORUZ NEDİR BU “SİSTEM”!

“Kendi aralarında bağlaşım-ilişki halinde olup, birbirlerinin varlık şartı olan; yani ancak bu bağlaşımın-ilişkinin sonucu olarak ki, birbirlerini yaratarak, birbirlerine göre bir varlığa sahip olabilen gerçekliklerin (ki bunları biz PARÇA ya da ELEMENT olarak tanımlıyoruz) meydana getirdiği bütüne bir SİSTEM denilir.

SİSTEM: Parça ve elementlerden oluşan bir bütündür.

PARÇA: Sisteme ait bir grup elementten oluşan birliklerdir.

ELEMENT: Bir sistemin daha küçük alt kısımlara bölünemeyen temel birimleridir”.

O HALDE SİSTEM ÖRGÜTLÜ BİR BÜTÜNDÜR

“Sistem Teorisinin Esasları ve Varoluşun Genel İzafiyet Teorisinden” alıntıya devam ediyoruz: Bir sistemin daha küçük alt kısımlara bölünemeyen temel birimleri olan elementleri bir araya geliyorlar, parça, ya da organ adını verdiğimiz alt grupları oluşturuyorlar. Bu alt grupların birlikteliği de bir bütün olarak sistem gerçekliğini oluşturuyor..

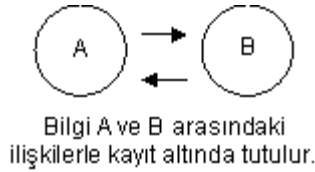
Ama, bu bir “örgüt” tanımı değil midir!

Elbette ki bir örgüt tanımıdır! Çünkü, bizim “sistem gerçekliği” diye tanımlamaya çalıştığımız şey bir örgüttür!

Peki örgüt nedir o zaman? Ve neden örgüt?

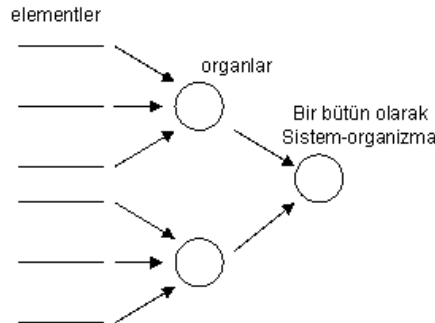
² „Sistem Teorisinin Esasları ve Varoluşun Genel İzafiyet teorisi-Herşeyin Teorisi- www.aktolga.de

Her sistem (her örgüt), çevreden-dışardan gelen madde-enerjiyi-informasyonu değerlendirerek işleyebilmek için gerekli olan parçaların toplamı olan bir bütündür. Ve bu işlevini yerine getirirken, getirebildiği sürece var olur. Çünkü, var olmak demek, çevreye uyum sağlayabilmek için, çevreden gelen etkileri kendi içinde değerlendirip işleyerek ona karşı bir cevap-bir tepki oluşturabilmek demektir. Madde-enerjinin-informasyonun her özgül var oluş biçimi (yani her sistem), dışardan gelen etkilere karşı bir tepki oluşturabilmek için gerekli olan örgütlenmeden ibarettir. Örgütlü olarak var olmanın gerekçesi, varlığını sürdürebilmek için gerekli olan tepkiyi-cevabı ancak bir örgüt olarak gerçekleştirebilmenin mümkün olmasıdır. Çünkü, çevrenin etkilerini değerlendirerek bunlara karşı bir reaksiyon oluşturabilmek için gerekli olan bilgiye ancak bir örgüt sahip olabilir. Bilgi, her durumda, bir örgütün parçaları-elementleri-üyeleri arasındaki ilişkilerle temsil edilerek kayıt altında tutulur (store, speichern). Bir örgütü vareden kurallar da bu bilgilerle belirlenir zaten. Sisteme-örgüte-dışardan gelen informasyonları-etkileri-bu bilgilerle değerlendirerek işlediğin sürece, bu bilgilerin belirlediği kurallar içinde kendi fonksiyonunu gerçekleştirerek varlığını üretmiş olursun. Belirli bir örgütün içinde onun bir üyesi olarak varolmanın evrensel kuralı budur..

Bütünü oluşturan her alt grup, yani parça, sistemin, dışardan gelen madde-enerjiyi-informasyonu işleme sürecinde belirli bir işte uzmanlaşmış bir organıdır. Ama aynı anda bu organlar da kendi içlerinde gene belirli bir görevi yerine getirmekle uzmanlaşmış elementlerden oluşurlar. Bir organın çıktısı, bütün bu elementlerin örgütlü kolektif faaliyetlerinin sonucu olurken, organların (parçaların) kolektif faaliyetleri de sistemin bütününe çıktısını oluşturur. Örgüt içinde örgüt yani! İşte evrensel var oluşun sırrı budur!

Örneğin, organizma örgütlü bir sistemdir. Organlarımız bu sistemin madde-enerji-informasyon işleme sürecinde uzmanlaşmış alt uzmanlık grupları iken, hücrelerimiz de, hem organizmamızın temel yapı taşlarıdır, hem de aynı zamanda, içinde buldukları organa göre, her biri belirli gen açılım faaliyetine sahip olan uzmanlaşmış unsurlardır. Organizmanın temel yapı taşları olarak hepsi de aynı DNA yapısına sahiptirler. Ama her birinin, içinde buldukları organa ve faaliyete göre “gen açılım örnekleri” farklıdır (gen expression pattern).

Başka bir örnek de toplumdur. Toplamlar da organizma gibi örgütlü bir bütündür-sistemdir. Bu bütünü-örgütün parçalarını-organlarını ise toplumsal kurumlar oluştururlar. Sistemin elementleri de insanlardır. “Her insan, içinde yaşadığı toplumun bir ürünüdür” derken anlatılmak istenilen şey, tek tek insanların yaşam bilgilerinin, kolektif hafızada yer alan sistemin bütününe ait bilgilerin (ki bunlara, toplumsal sistemin DNA’ları olarak kültür diyoruz)

bir parçası olduğunun altını çizmektir. İnsanlar, toplumda içinde buldukları yere göre, bu hazineden-bilgilerden bir kısmını kullanarak kendi kişiliklerini oluştururlar. Aynen, bir hücrenin organizma içindeki yerine göre, belirli bir gen açılım örneğine sahip olabilmesi gibi...

SİSTEM, MADDELEŞMİŞ BİLGİDİR

Öte yandan, bir örgütün-bir sistemin-oluşabilmesi için en azından iki elemente (kişiye!) ihtiyaç vardır (bunu yukardaki şekilde A ve B olarak gösterdik). Tek kişilik örgüt-sistem olmaz!³

Neden mi olmaz?...

Önce, iki kişi neden biraraya geliyor onu görelim: Evet, neden bir araya gelir iki kişi? Ortak bir amacı gerçekleştirmek için mi? O halde, ortak bir amacı gerçekleştirmek için görev bölümü yapmaya dayanıyor işin özü. Görev bölümü ise, bir işin nasıl yapılacağıının belirlenmesi ve sonra da bunun hayata geçirilmesinden ibarettir.

İşte size varoluşun sırrı! Bu kadar basit! Adına ister örgüt, ister sistem deyin, bütün varlıklar kendi içlerinde, son tahlilde, belirli bir fonksiyonun (varoluş fonksiyonunun) yerine getirilebilmesi için yapılan bir görev bölümünden ibarettir! Her durumda esas olan, madde-enerji-informasyon şeklinde dışardan-çevreden gelen bir etkiye karşı o an sahip olunan dengenin (varoluş halinin) korunması olduğundan, önce, dışardan gelen etki değerlendirilerek mevcut dengeyi koruyabilmek için ona karşı bir reaksiyon modeli oluşturulur, sonra da, hazırlanan bu reaksiyon modeli gerekli davranış biçimleri şeklinde hayata geçirilir. Varoluşun amacı budur, bu fonksiyonun yerine getirilebilmesidir, görev bölümü denilen şey de zaten bunun için yapılır. Canlıların “yaşamı devam ettirebilme mücadelelerinin” esası da budur; yani, varoluş fonksiyonunu yerine getirebilmek için yapılan bir görev bölümüne dayanmaktadır herşey. Bu iş yapılırken de varolunmuş olunuyor zaten..

Peki neden en az iki elemente ihtiyaç duyuluyor bunun için, neden tek kişilik örgüt-sistem olmuyor? Neden “kendinde şey varlıklar”-“mutlak gerçeklikler” yoktur bu evrende?

1-Çevreden gelen etkileri-informasyonları değerlendirerek bunlara cevap verebilmek için bilgiye ihtiyaç vardır.

2-Bilgiye sahip olabilmek-kendi içinde belirli bir bilgiyi kayıt altında tutabilmek- için ise bir ilişki zemininde varolmak gerekir. Çünkü bilgi, ancak bir ilişkiyle temsil olunarak kayıt altında tutulabilir. İlişki olmadan bilgi de olmaz. En basit ilişki ise, ne türden olursa olsun, iki element-kişi arasındaki bağıdır. Şöyle ifade edelim:

SİSTEM=A+B ise, işte, aradaki o “+” işaretidir ki, A ile B arasındaki ilişkileri-bağı- ve bu ilişkilerle kayıt altında tutulan bilgiyi temsil eden de odur..

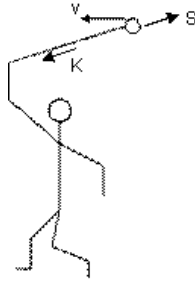
Yani, her durumda, bir A ile bir B'yi bir biçimde birbirine bağlayan-bu iki unsuru birbiriyle ilişki haline getiren- şeydir bilgi. Ortaya çıkan sonuca da bir sistem, ya da örgüt diyoruz biz. Çünkü bir sistem-örgüt olarak varolan her şey belirli bir bilgiyi temsil eden bir yapıdır...

DOĞADA “MAHALLE BASKISI”

³ Bir insan, kendi içinde, milyarlarca elementten (üyeler) oluşan bir örgüttür; ama dış dünyanın karşısında o tek başına hiçbirşey ifade etmez (yani böyle-“kendinde şey” bir varlık sözkonusu değildir). O, yani “insan”, ancak, diğer insanlarla, ya da çevreyle ilişkilerine bağlı olarak oluşan belirli örgütlerin içinde, onların üyesi olarak izafi bir varlığa sahip olabilir. Aynı şey bütün diğer varlıklar için de geçerlidir. Bu evrende, “tek başına”, varlığı kendinden olan-“kendinde şey-mutlak gerçeklikler”- varlıklar yoktur. Herşey, başka şeylerle ilişkileri içinde, bu ilişkiler içinde kazandığı izafi varlığıyla birşeydir. Herşey, yaratırken yaratılarak varolur-birşey olur...

Sistem örgüttür, en basit örgüt ise, en azından iki element-üye- arasındaki ilişkiden-bağdan oluşur dedik. Ve bunu, SİSTEM (örgüt) =A+B olarak ifade ederek, bütün meselenin aradaki o (+) da, yani bağda düğümlendiğini söyledik. Çünkü, adına BİLGİ dediğimiz bir sistemin-örgütün varoluş temelini oluşturan zemin bu bağla-ilişkiyle birlikte gerçeklik kazanıyor. Her ilişki belirli bir bilgiyi kayıt altında tutan bir bağ-zemin olarak ortaya çıkıyor..

“Bağ”-ilişki- deyince akla gelen ise, ilkönce, bir A ile bir B arasındaki mekanik ilişki oluyor! Bunu, daha önceki çalışmalarda, ipe bağlı olarak dönmekte olan bir taş örneğiyle açıklamıştık. (Burada insan A ise taş da B olsun). Böyle bir sistemi birarada tutan kural (yani sistemin bilgi temeli) açıktır: Taş, ipe bağlı olduğu sürece dönmeye devam eder. Çünkü, ip aracılığıyla onun üzerine her an onun dönmeye neden olan belirli bir kuvvet etkiye bulunmaktadır.

Eğer “mahalle baskısı” olayının ne anlama geldiğini mekanik bir örnek üzerinde göstermek isteseydik, herhalde yukardaki örnek yeterli olurdu! Çünkü bu durumda, ip aracılığıyla taşı sisteme bağlı kalmaya zorlayan kuvvettir o “mahalle baskısı”! Ama tabii bu mekanik bir örnek; böyle bir örnek toplumsal düzeyde ancak efendi-köle ilişkisini (köleci bir sistemi) açıklayabilmek için kullanılabilirdi. Çünkü, köleci sistemde köle bir insan değil, bir üretim aracıdır. İpe bağlı olarak dönmekte olan bir taşın farkı yoktur kölenin!..

Doğada yer alan gerçek sistemler ise böyle değildir!. Örneğin, bir protonla bir elektrondan oluşan en basit bir atom-sistem- olan bir hidrojen atomu için artık aynı mantığı kullanamayız!⁴ Çünkü bu durumda artık elektron, ipe bağlı taş örneğindeki o taş gibi, elektromagnetik bir kuvvetle protona bağlı olduğu için onun etrafında dönmeye başlar! Eğer böyle olsaydı, yani proton elektronu kendisine bağlı olarak tutmak ve döndürmek için onun üzerine (yukardaki örnekte bizim ip aracılığıyla taşın üzerine uyguladığımız gibi) bir kuvvetle etkiye bulunuyor olsaydı, yani sistem, ipe bağlı taş örneğinde olduğu gibi sürekli bir enerji harcanılarak ayakta tutuluyor olsaydı hemen çökerdi! Çünkü ne protonun, ne de elektronun enerji harcararak aradaki ilişkiyi-bağı ayakta tutma gücü vardır!

Evet, elektron ve proton birbirlerine elektriksel-magnetik bir kuvvetle bağlıdır, ama sistem belirli bir denge durumundayken (yani kuantum seviyesindeyken) bu kuvvet artık gerçek bir kuvvet olmaktan çıkar, sadece potansiyel bir kuvvet halini alır. Yani elektron ve proton belirli bir kuantum seviyesinde iken aralarında gerçek anlamda hiçbir bağlayıcı kuvvete tabii olmadan hareket ederler (ki bu da bir atalet hareketidir). Ne zamanki dışardan bir foton gelir ve sistemi etkiler ve bu etkiyle ivmelenen elektron da sistemi terketmeye, ya da bir üst kuantum seviyesine çıkmaya hazırlanır, işte ancak o zaman onu (yani elektronu) mevcut sistemin-denge halinin-içinde protona bağlı olarak tutan gerçek anlamda elektromagnetik bir merkezçekim kuvvetinin var olduğu ortaya çıkar. Sistemin bir durumdan bir başka duruma geçişi, doğal anlamda “mahalle baskısını” temsil eden bu kuvvetin aşılmasıyla mümkündür. Bu nedenle, dışardan gelen her etki-foton-sistemi etkileyerek onun durum değiştirmesine neden olamaz. Ancak belirli enerji kapasitesine sahip olan fotonlar bu işi yapabilirler. Belirli bir kuantum seviyesini belirli bir “mahalleye” benzetirsek, her mahallenin sisteme ait unsurları

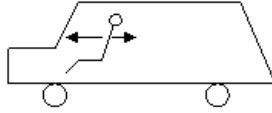
⁴ Ama „bilim“ çevrelerinde geçerli olan mantık hala budur! (www.aktolga.de) 3. Çalışma, “Dogada Sistem Gerçekliği ve İnfomasyon İşleme Süreci”..

kendi içinde tutan belirli bir potansiyel enerjisi (mahalle baskısı) mevcuttur. Bir mahalleden diğerine geçebilmenin kuralları bununla belirlenir.

Aynı durum, bir sistem olarak ele alındığı zaman, proton, ya da nötron için de geçerlidir. Nasıl ki, atomu meydana getiren unsurlar, yani elektron ve proton, belirli bir kuantum seviyesindeyken virtüel foton alışverişi yoluyla birbirlerine bağlı olarak kalıyorlarsa, protonu ya da nötronu oluşturan unsurlar, yani kuarklar da, gene, belirli bir denge durumunda iken, gluon adı verilen virtüel parçacıkların alış verişi yoluyla ilişki içine girerek birbirlerine bağlanırlar. Ancak, bu durumda da gene bu bağ gerçek bir kuvveti temsil eden bir bağ değildir. Ne zamanki dışardan gelen bir etkiye bağlı olarak sistem denge durumunu kaybetme eğilimi içine girer, gene ancak o zaman hemen, virtüel-potansiyel bir nitelik taşıyan bu bağlayıcı kuvvetler gerçek bir kuvvet haline gelirler ve ayaklarından zincirle bağlı köleler gibi kuarkları sistemin içinde tutmaya çalışırlar. “Mahalle baskısının” bu durumdaki adına da “çekirdek kuvveti” deniyor.

Bütün bunları gene daha önceki çalışmalarda kullandığımız örnekle somutlaştırmaya çalışalım:

Öne doğru gaz verilince arabanın içinde oturmakta olan insanın üzerine bir kuvvetle etkide bulunulmuş olur.

Arabanın içinde oturmakta olan insan ise o an atalet direnciyle buna karşı koyarak. Geriye doğru itildiğini hisseder.

Arabanın durduğu, ya da belirli-sabit- bir hızla yol aldığı “durumları” belirli denge durumları olarak düşünürsek, gaz verildiği (ya da tabii frene basıldığı) zaman bir “durum değişikliği” meydana gelir. Ve o an, arabanın içinde oturmakta olan insan, belirli bir kuvvetle geriye (fren yapılıyorsa da ileriye) doğru itildiğini hisseder. İşte, bilimsel terminolojide “atalet direnci” olarak ifade edilen ve mevcut durumu-dengeyi-korumaya yönelik olan bu “kuvvet”tir ki, toplumsal sistemler sözkonusu olunca “mahalle baskısı” olarak karşımıza çıkan o “kuvvetin” esası da budur. Dikkat edilirse burada kullandığımız kuvvet kavramını hep tırnak içine aldık. Çünkü gerçekte, “atalet kuvveti, ya da direnci” diye gerçek anlamda böyle bir kuvvet yoktur. Kuvvet olmayan bu kuvvetin kaynağı, sistem belirli bir denge durumunda iken onun içinde virtüel olarak varolan bağlayıcı potansiyel enerjidir. Ki bunu da biz bir sistemin sahip olduğu bilginin-bilgi temeli- kayıt altında tutuluş biçimi olarak ele alıyoruz. Tıpkı iki nöron arasındaki bağlantıyla oluşmuş bulunan bir sinapsın sistemin bilgi temelini temsil ediyor olması gibidir bu. Nasıl ki sözkonusu sinapsın gerçek bir sistem olarak faaliyete geçmesi ancak dışardan gelen bir informasyonun sistemi aktif hale getirmesiyle mümkün oluyorsa, ve sistem dışardan gelen bu informasyonu mevcut yapıyla temsil edilen bilgi temeliyle değerlendirerek bir sonuca varıyorsa, bütün diğer sistemlerin yaptıkları da aslında bundan başka birşey değildir. Belirli bir denge durumundayken potansiyel bir gerçeklik olarak mevcut olan sisteme ait bilgi, her durumda, dışardan gelen etkiyle birlikte iş yapacak gerçek bir kuvvet olarak ortaya çıkıyor ve gelen informasyonun-etkinin-işlenmesi sürecinde üzerine düşeni yerine getiriyor. Bir hücre bu işi yapmak için özel olarak proteinler üretirken, bir atom bunu o an gerçek hale gelen belirli bir kuvvetle mevcut durumu muhafaza etmeye çalışarak yapıyor. Toplum sözkonusu olunca bir “mahalle” de, aynı işi, “mahalle baskısı” adı verilen ve o an bilince çıkan kendine özgü yaşam bilgilerinin (kültür) bağlayıcı bir kuvvet haline gelmesi yoluyla yapıyor.

Şimdi, bu evrensel teorik çerçeve içinde kalıp düşünerek toplumu ele almak istiyoruz:⁵

⁵ “Bilişsel Tarih ve Toplum Bilimlerinin Esasları-www.aktolga.de

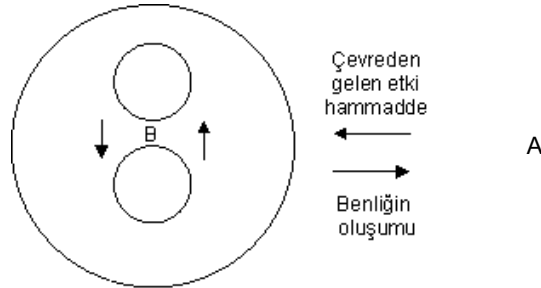
BİLİŞSEL TOPLUM BİLİMİNİN ESASLARI

1-İlkel komünal toplumdan sınıflı toplumlara ve bilgi toplumu'na kadar bütün toplum biçimleri kendi içinde bir sistem gerçekliğidir. Neyin nasıl üretileceğini belirleyen bir instanzın yanı sıra, bir de bunu hayata geçiren bir motor sistemden oluşurlar.

2-Her durumda, çevreyle etkileşim içinde (üretim faaliyeti) oluşan toplumsal varlığı -nefs, self-ve toplumu birarada tutan toplumsal üretim ilişkilerini belirleyen temel faktör o toplumun neyi nasıl ürettiğidir. Neyi-nasıl üretiyorsun sorusunun cevabı, üretim süreci içinde, sistemin elementleri olan insanların kendi aralarında nasıl görev bölüşümü yaptıklarını da açıklar. Bu arada toplumsal benlik-self-de üretim ilişkilerinde dominant olan unsur tarafından temsil edilen bir instanz olarak ortaya çıkmış olur.

3-Bir diğer nokta da, ne ürettiğini ve bunu nasıl ürettiğini BİLMEKTİR. Üretim bilişsel bir süreç olduğu için, insanların neyi nasıl üreteceklerini bilmeleri de gerekir. Bu yüzden, farkında olsunlar ya da olmasınlar⁶, insanların üretim faaliyeti esnasında yaptıkları iş, neyin nasıl üretileceğine dair bilgiyi kendi aralarında oluşturdukları üretim ilişkisiyle hayata geçirmeleridir. Üretim ilişkisi, toplumsal sistemin içinde işleyen canlı bir mekanizmadır; neyin nasıl üretileceğine dair bilginin kendini gerçekleştirme mekanizmasıdır; onun somutlaşmış şeklidir de diyebiliriz buna.

Yapılan işe gelince, çevreyle etkileşimdir işin özü. Çevreden (doğa'dan) alınan ham maddeyi sistemin içindeki bilgiyle işleyerek ürün oluşturulurken, bununla birlikte toplumsal varlık da (self) üretilmiş-gerçekleştirilmiş olur. Üretimin, dışardan gelen bilgiyi belirli bir bilgiyle işleyerek yapılması ve üretim faaliyetinin çevrenin etkisine karşı toplumsal bir "cevap" olarak gerçekleşmesi, çevrenin karşısında temsili bir instanz olarak toplumsal varlığı gerçekleştirir. Ürüne sahip çıkma bilinci de bilgiye sahip çıkma bilinciyle bütünleşir.

Bir yanda, "ham madde" kaynağı olan bir "çevre" var, öte yanda da üretim faaliyetini gerçekleştiren toplum. Bu toplum, üretim süreci içinde, kendi içindeki görev bölüşümü ne olursa olsun, çevrenin karşısında tek bir instanz (varlık) olarak gerçekleşir. Yani toplumsal varlık, belirli bir bilgiye sahip olan ve bu bilgiyi işlerken (ürünü gerçekleştirirken) oluşan bir instanz olarak ortaya çıkar. Bu durumda, çevreyi A olarak gösterirsek, toplumun da, bununla birlikte B olarak gerçekleştiği bir AB sistemidir ortada olan..

Ancak, günlük yaşantımıza ve alıştığımız değerlere ters gelse de, gene de, bu varoluş halini mutlaklaştırmamak gerekiyor. Çünkü, toplumsal tarihsel gelişme sürecinde belirli bir üretim ilişkisi içinde ilerlenirken birçok mikro süreçler hep aynı makro sürecin içindeki basamaklar olarak ele alınacağından, bu akış-süreç- içinde sahip olunan bilgiler zamanla otomatikleşirler.

⁶ „Farkında olmaktan“ kasıt şudur: İnsanların bilişsel faaliyet sonucu ürettikleri bilgiler bile, zamanla "alışılabilir" bilgiler haline gelirler. Bu bilgiler, daha sonra yeniden üretilirken, artık üzerinde ayrıca düşünülmeden, otomatik olarak işlenirler (processing).

Ve öyle olur ki, toplumsal varlıkla birlikte tek tek insanlar da, günlük hayatın akışı içinde, farkında olmadan yaşanan bir sürece tabi olarak, adeta kendi varlıklarında yok hale gelirler. Yani, belirli bir üretim ilişkisi içinde her gün, her an tekrarlanan faaliyetler, bir süre sonra “farkında olmadan” yapılan faaliyetler haline gelerek bilinç dışına itilirken, bu durumda, bu bilgileri kullanırken oluşan benlik-kişilik de farkında olmadan oluşan kültürel bir benlik-kimlik haline gelir. Öyle olur ki, artık kimse bunu niye böyle yapıyorsun, bu neden böyledir diye sormaz hale gelir. İlk oluşurlarken bilişsel-eksplizit- bilgiler olarak hayata giren bilgiler, zamanla bilinç dışı yaşam bilgileri haline gelirler. İşte bizim kültür-ve kültürel kimlik- dediğimiz oluşumun esası budur.

Bu durumda, insanlar arasında gerçekleşen bilinçdışı kültürel ilişkileri (her ilişki belirli bir bilgiyi temsil eden bir informasyon alış verişidir) belirli bir kuantum seviyesinde bulunan bir elektronla bir proton arasındaki virtüel foton alışverişi olayına benzetebiliriz! Bu durumda foton alışverişi-ilişki-virtüeldir, çünkü gerçek anlamda bir alışveriş değildir burada sözkonusu olan. Yani, belirli bir kuantum seviyesindeyken elektron ve proton tıpkı pinpon oynar gibi birbirlerine foton alıp vermezler! Ama sanki böyleymiş gibi bir durum ortaya çıkar ve bir denge kurulur. Burada bu işin ayrıntılarına girmek istemiyorum.⁷

Artık bilinç dışı hale gelen yaşam bilgilerinin-kültür diyoruz bunlara-durumu da böyledir. Babanızın yanında sigara içmenin iyi birşey olmadığını bir zamanlar bir şekilde öğrenmişsinizdir, ama artık bu sizin için içselleşmiş, bilinç dışı haline gelmiş-farkında olmadan sahip olunan-bir bilgi haline gelmiştir. Sofraya oturduğunuz zaman “afiyet olsun” demekten tutun da, “büyüklere saygı, küçüklere sevgi göstermek gerektiğine”, el öpme geleneğine kadar (hadi bu arada başörtüsü, ya da türbanı da bunlara ekleyelim) bütün bu bilgilerin hepsi kişiliğimizi oluşturan bilinç dışı haline gelmiş yaşam bilgileridir.

Kapitalizm öncesi bir toplumda alt sistem olan bir “mahallede” geçerli olan kuralları düşünelim. Herkes birbirini tanır böyle bir mahallede. Büyüklere saygı, küçüklere sevgi esastır. Birinin o an birşeyi yoksa hemen gelir komşusundan alır onu, düzenli ev ziyaretleri yapılır. Herkesin uyduğu belirli kılık kıyafet normları vardır, belirli müzikler dinlenir, yenilen şeyler aşağı yukarı aynıdır. Örneğin, müslüman mahallesinde salyangoz satılmaz! Belirli bir namus, şeref, haysiyet anlayışı vardır vs..Bunlar insanların hiç farkında olmadan sahip oldukları yaşam bilgilerini oluştururlar. Hiç kimse, “yahu biz niye bu müziği dinliyoruz” diye düşünmez, ya da, kimsenin aklına “neden böyle giyiniyoruz” diye bir soru gelmez!. Ne zamanki birisi ortaya çıkar ve alışlagelen bu kurallara-yaşam bilgilerine- aykırı davranmaya başlarsa, bu tür sorular ancak o zaman sorulmaya başlanır. O ana kadar bilinçdışı kültürel-virtüel- yaşam bilgileri olarak hayatın içinde yer alan bu bilgiler-kurallar- o an bilince çıkararak sistemi birarada tutan gerçek bir kuvvet haline dönüşürler.

İlkel komünal toplumda tek tek insanların birey olarak toplumsal varlıktan ayrı bir varlıkları yoktur. Çünkü bu durumda insanlar henüz daha toplumsal varlığın üretilmesinde otonom birimler olarak bir işleve sahip değildirler. Sistem ancak elementlerinin kaynaşmış bütünsel varlığıyla kendi kendini üretebildiği için henüz daha bireye özgü bir “ben” oluşmaz. Özel mülkiyet-sahip olma bilinci- henüz daha gelişmemiştir. Böyle bir toplumda önemli olan, komünal ilişkiler içinde varolan insanların kolektif davranışları ve varlıklarıdır.

İnsanları, kapitalizm öncesi üretim ilişkilerinden kaynaklanan bilinç dışı yaşam bilgilerinden-kültür- arındırarak kapitalist kültüre sahip gerçek anlamda mülk sahibi bireyler haline getiren kapitalizm olmuştur. Yani ancak kapitalizmle birlikte ki, birey otonom bir “agent”⁸ olarak ortaya çıkar. Bu, işveren için de, işçi için de böyledir. Yani, ancak kapitalizmle birlikte ki bunların her ikisi de artık kendisi için varolan-karar veren ve üreten bireyler haline gelirler. Buna bağlı olarak tabi, kapitalist ilişkilerin hakim olduğu bir kentte bir alt sistem olan “mahallenin” yapısı da değişir. “Mahalle”, kapitalizm öncesi toplumda insanların “komşuluk”

⁷ “Doğada Sistem Gerçekliği ve İnfomasyon İşleme Süreci” www.aktolga.de

⁸ Bilişsel Bilim terminolojisinde „agent“, kendi içinde bağımsız-otonom- bir infomasyon işleme-üretim birimidir.

ilişkileri içinde birarada yaşadıkları-oturdukları-bir mekanken, kapitalist toplumda artık tamamen farklı bir alt sistem haline dönüşür. Bu değişimde göze batan en önemli unsur, insan ilişkilerini temsil eden “komşuluk” kavramının değişmesidir. Kapitalizm öncesi “mahallede” komşu olmak sadece oturlan evlerin yakın olması anlamına gelmiyordu. O aynı zamanda, ilkel komünal toplumdan kalma “birlikte varoluş” zemininden kaynaklanan derin ilişkiler ağının kalıntılarını da içinde taşıyordu. En geniş anlamıyla ilkel komünal toplumda ifadesini bulan bu derin ilişkiler ağı ve birlikte varolmak olgusu, sınıflı topluma geçişle birlikte, bireyin ortaya çıkmasıyla birlikte sürekli aşınır; ama kapitalizme gelene kadar henüz daha tam olarak yok olmaz bunlar. İnsanlar arasındaki “ilişkileri” kökten değiştiren kapitalizm olmuştur. Bırakınız komşuluk ilişkilerini bir yana, kapitalist bir toplumda çoğu zaman aynı binada oturan insanlar birbirlerini bile tanımazlar. Niye? Çünkü, kendi varlıklarını (self) üretmek için bu insanların birbirlerine ihtiyaçları yoktur artık. Herkes otonom bir agenttir bu durumda. Herşey, bu arada insan ilişkileri de alınıp satılan bir meta haline gelmiştir. Karşılıksız ilişki-bağ diye birşey yoktur. İlişkinin alınıp satılan bir meta haline geldiği bir ortamda insanları birbirine bağlayan duygusal bağlar da yok olur. Komşun açmış, tokmuş, bunlar seni ilgilendirmez. Çünkü sen işverensen eğer, o da ya senin rakibin olan başka bir işverendir, ya da senin yanında çalışan bir işçidir. Aranızdaki ilişkinin kuralları ise bellidir. Aynı mantık modern bir işçi mahallesi için de geçerlidir.

“MAHALLE BASKISINA BAŞKA ÖRNEKLER

“Mahalle baskısının”, hangi türden olursa olsun bir örgütün dışardan gelen etkilere karşı mevcut durumunu korumaya yönelik atalet direnci olduğunu söylemiştik. Bu konuda sayısız örnekler verebiliriz. Örneğin “Fenerbahçeliliği” ele alalım! Nedir o “Fenerbahçe Camiası” denilen şey? Bu da bir örgüt değil midir sonunda! Elementlerini Fenerbahçe taraftarlarının oluşturduğu toplumsal bir oluşum değil midir sözkonusu olan. Bu örgütü birarada tutan ilişki zeminine-bilgi temelinde gelince, bu da elbette ki Fenerbahçe taraftarlığıdır. Öyle ki bu bilgi, yani Fenerbahçelilik bu işe kendini vermiş birçok kişi için artık bir kültür-yani farkında olmadan sahip olunan bir bilgi-haline gelmiştir. Ve her örgüt gibi bu örgütün-“camia”nın-da belirli kuralları vardır. Ancak bu kurallara uyan camianın üyesi olarak kabul edilir. Örneğin bir Fenerbahçeli tutupta sırtına Galatasaray formasını giyip dolaşmaz! Niye dolaşmaz? Çünkü o da bilir ki, eğer böyle yaparsa o zaman Fenerbahçe camiası bunu hoş görmez! Yani, gözle görülmeyen, ama her Fenerbahçelinin bilinçdışı olarak farkında olacağı belirli “mahalle kuralları” sözkonusudur. Bu kurallara aykırı hareket etmeye başladıkları zaman da bir “mahalle baskısına” maruz kalacaklarını bilir bütün üyeler..

Aynı şey kendisine “Atatürkçü”, “laik” diyen laikçi-ulusalcı cephe üyeleri için de geçerlidir. Bu cepheye dahil olmanın da bir kültürü ve bir “mahalle baskısı” vardır gene. Bunlar bilinen şeyler. Laikçi-Atatürkçü-ulusalcı bilgi temelinde karşı çıktığı an bu “mahalle baskısının” da ne anlama geldiğini anlarsın! Örneğin bu satırların yazarı 1973 Martında darbeye-darbecilere karşı çıktığı, darbecilere karşı parlamenter demokrasiyi savunduğu için bu “mahalle”nin aforoz ettiği bir kişidir. Bu nedenle, gelin de siz o “mahalle baskısının” ne anlama geldiğini bana sorun!! Hadi ben bir yana, benim o anamı bile aforoz ettiler! Hatta en yakınları bile ilişkiyi kestiler kadınla “senin oğlun Demirelci olmuş” diye!. Çünkü bugün Erdoğan’ın elinde olan demokrasi bayrağı o zamanlar Demirelin elindeydi ve ben de Sıkıyönetim Mahkemelerinde “12 Mart faşizmine, Gürlere-Batur Cuntasına karşı parlamenter demokrasiyi-Demirel’i destekliyorum” diye bas bas bağıryordum!

Başörtüsü olayına gelince! İslam kültürüyle yoğrulmuş Anadolu halkının kültürel mirasının bir parçasıdır. Hatta sadece İslam kültürü de değil, Anadolu-Bizans kültürünün de bir parçasıdır. Şimdi kimse için bu tarafından bahsetmiyor ama, Türkler Anadoluya geldikleri zaman burada başka insanlar da vardı ve o “Rumlar” denilen Bizans vatandaşı kadınlar da başlarına örtü takıyorlardı. Ermeniler de öyle, çoğu Ermeni kadınlar da başlarını örterlerdi. Yani, kadınların başını örtmesi sadece İslama özgü bir şey değildir. Anadolu kültürünün derinliklerine kadar uzanır bu işin ucu. Ve bu kültür nesilden nesile aktarılarak toplumsal yaşam bilgisinin bir unsuru olarak günümüze kadar gelir.

Peki, Anadolu kültürünün bir parçası olan o başörtüsü neden bugün bir sorun haline geldi, kime ne zararı varki kadınların başını örtmesinin? Önce şunu düzeltelim, dikkat ederseniz “başörtüsüne karşı değiliz” diyor laikçi seçkinler! Yani, onların karşı olduğu “başörtüsü değil türban”! Ne fark mı var türbanla başörtüsünün arasında? Başörtüsü, farkında olmadan sahip olunan Çevre kültürüne ait bir unsur iken türban, Yönetilenlerdeki belirli bir uyanışı-direnişi-kendine gelişi-modernleşmeyi temsil eden (buna bağlı olarak da siyasi sonuçları olan) bir semboldür! Yani, Yönetici Devlet Sınıfının karşısında yer alan Yönetilenlerin uyanan Çevre bilincini temsil ediyor türban. Ne midir “uyanana o Çevre bilinci”? Yönetilenler-Çevre- adı verilen geleneksel Anadolu halkının bağrında gelişen kapitalizmin insanlara aşılacağı yeni bir ruhtur o-kendine güven duygusudur. Yönetenlere, “ben artık farklıyım, eski Çevre-Sürü-Reaya-değilim” mesajıdır! İşte türbanın, Yönetenleri kırmızı görmüş boğa gibi çıldırtan özelliği buradan kaynaklanıyor. Çünkü “sürünün” “Çobana” karşı direncini-başkaldırışını ifade ediyor o! Çevre-Yönetilenler, yani geleneksel Anadolu halkı, ana rahminde geliştirdiği Anadolu kapitalizmi bebeğini doğururken ilk kez eski efendileri olan seçkinlere karşı yeni bir bilinçle ortaya çıkmaya başlıyorlar. Türban da zaten tam bu noktada ortaya çıkıyor; yeni bir kimliğin-benliğin oluşması süreci onunla kendini ifade etmiş oluyor. Çünkü türban, geleneksel olanla, yani Çevreyle-Yönetilenlerle (yani anneyle) yeni doğanın (yani çocuğun-Anadolu kapitalizminin) birlikteliğini temsil ediyor. Çocuk doğmuş ama halâ annenin bakımına, yardımına ihtiyacı var, türban işte tam bu noktada bu anne-çocuk birlikteliğini temsil ediyor. Bu yüzden de “mahallenin” sembolü haline geliyor.

Deniyor ki, “madem ki türban “mahallenin” sembolüdür, o zaman bunlar güçlendikçe, sözkonusu mahallenin sınırları da genişleyecek bütün Türkiye’yi kapsar hale gelecek; giderekten herkes türban takmak zorunda kalacak; ki bu da Türkiye’nin din devletine doğru gidişinden başka birşey değildir”..

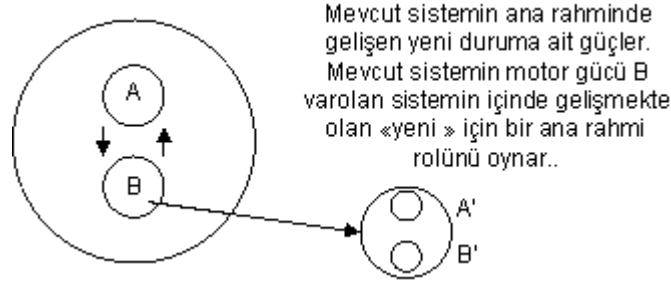
Kim söylüyor bunları? Yönetici seçkinler, aktüel adlarıyla da “ulusalcılar”; yani, Osmanlı artığı Devlet Sınıfının günümüzdeki temsilcileri. Biliyorsunun Osmanlının Devlet Sınıfı üç ayaklıydı: Seyfiye (yani asker), İlimiye (yani profesörler vs) ve Kalemîye (yüksek bürokratlar)..Günümüzün militan yargıçlarının İlimiye’ye mi yoksa Kalemîye’ye mi girdiğine ise siz karar verin!..

Bunların kafasındaki Türkiye şu: Türkiye’de iki mahalle-iki kültürel yapı yani iki Türkiye var!. Bir yanda “Batı” yakası, diğer yanda da Doğu-Anadolu yakası! İki kültür ve bu iki kültüre göre oluşan iki kimlik, iki Türkiye!

Buraya kadar doğru, ben de katılıyorum! Bu açıdan bakınca aslında bir mahalle daha var Türkiye’de: Kürt mahallesi! Bu da ayrı bir kültürel yapılanma değil mi? Bu mahallenin insanların da kişiliklerini oluşturdukları kendine göre bir zemin yok mu ortada. Sen nasıl kendini Atatürkçü-ulusalcı-laik-Türk diye tanımlıyorsan, “onlar” da kendilerini “Kürt” diye tanımlıyorlar. Bir yanlışlık var mı burda!

Peki sonra? İşte bütün mesele burda başlıyor zaten! “Yönetici Devlet Sınıfı-seçkinler” diyoruz, ne demektir Yönetisi sınıf olmak? Mevcut durumu-dengeyi muhafaza eden sınıf-insanlar topluluğu demektir. Peki nedir o “korunması gereken” “mevcut denge”? İş bu noktaya geldiği zaman, işin ucu ta Osmanlıya uzanır. Çünkü Osmanlı bir mozaiktir. Türkiye Cumhuriyeti de bu mozaığın üzerine kurulmuştur: Devleti elinde tutan “Atatürkçü-laikçilerden oluşan sınıf, geleneksel İslamcı Anadolu halkı-Osmanlının Reayası, bir de Kürtler. Cumhuriyet’in kuruluş zemini budur. Egemen kültürü temsil eden Devletçi-laikçilerin asker gücüne ve Osmanlının Devlet geleneğine dayanarak diğer iki unsuru-kültürü-zorla birarada tuttuğu bir mozaiktir Cumhuriyetimiz, yani böyle kurulmuştur. İşte Devlet Sınıfının seksenbeş yıldır muhafaza etmeye çalıştıkları denge durumu budur...Bugün de hala bu dengeyi muhafaza etmeye çalışıyorlar...Çalışıyorlar ama onların göremedikleri bir gerçek var: Türkiye bugün artık 1923 te oluşan o dengeden ibaret değildir! Zorla-ırza geçme yoluyla da olsa

zamanla sistem hamile kalmış ve Anadolu kapitalizmi adı altında kendi diyalektik inkarı olarak nurtopu gibi bir çocuk doğurmuştur!

Başında türbanıyla bir anne (Osmanlı artığı Reaya+Kürtler) düşününüz, Anadolu kapitalizmi adını verdiği çocuğunun elinden tutmuş-kolkola- sesini yükseltiyor! Kime karşı? Eski dengeyi-düzeni-temsil eden o “babaya” karşı! Kim o baba? Kendine “Atatürkçü-laikçi-ulusalçı” adını veren Osmanlı artığı Devlet Sınıfı! İşte günümüzdeki Türkiye tablosu budur.

Dışardan bakınca, ya da, eski Türkiyeyi temsil eden kültürel grupların gözüyle bakınca bugün Türkiye’de olup bitenler-mücadeleler- farklı kültürler-mahalleler- arasında cereyan eden bir “mahalle kavgasından” başka birşey değildir. “Atatürkçü-laikçi-ulusalçı” mahalle bir yanda “İslamcı” mahalle diğer yanda; bir de “Kürt mahallesi” var tabii! Bunlar birbirleriyle dalaşır duruyorlar!

Gerçekte ise asıl kavga yeniye temsil eden Anadolu kapitalizminin güçleriyle eski arasında cereyan ediyor. Eski? Eski deyince sadece üçlünün Devlet Sınıfı ayağı anlaşılmasın! Üçünü birden kastediyorum! Yani aslında her üç grupta aynı safta bulunuyorlar! Öyle ki bunlar kendi aralarındaki kavga ederken bile aslında üçü birlikte yeniye-Anadolu kapitalizmine karşı kavga etmiş oluyorlar! Bu diyalektiği kavramadan Türkiye’yi kavramak mümkün değildir. Bir örnek mi istiyorsunuz: Devlet Sınıfını-ulusalcıları alın, ne yapıyor bunlar, Kürtlere ve İslamcılara karşı savaşıyorlar değil mi! Aynı şekilde, Kürtler ve İslamcılar da, onlar da hem birbirleriyle, hem de “Devletle” savaşıyorlar! Ama dikkat edin bu “SAVAŞ” aynı zamanda üçünün birden Anadolu kapitalizmine karşı savaşıdır da. Çünkü bunlar kendi aralarında savaştıkça-savaşıırken aynı anda yeniye karşı da savaşıyor oluyorlar. Çünkü kendi aralarında savaşarak birbirlerini ayakta tutuyorlar, birbirlerine etki-tepki mekanizmasıyla kuvvet şırınga ediyorlar. Ve bu da yeniye zarar veriyor. Yeni ise, bir yandan eskiye karşı mücadele verirken, diğer yandan da annesi de (İslamcı halk) o cephede bulunduğu için hem onlara karşı savaşıyor, hem de annesini korumak için bazan tutukluk yapıyor! “Anne bırak şunları gel sen girme bu kavgaya, artık devir değişti, beni korumana gerek kalmadı, ben kendimi korurum, otur oturduğun yerde, sen görevini yaptın artık, dua et bana yeter” diyor! Ama bu bile karşı tarafı çıldırtmaya yetiyor! “İşte bak gördünüz mü biz demiştik, bunlar laikliğe karşılar” diyerek saldırıya geçiyorlar!..Olay bundan ibarettir..Bir MHP ile bir CHP yi, bir PKK yı ve de bilumum “solcuları”, “Atatürkçü laikçileri”-ulusalcıları, görünüşte birbirinin can düşmanı gibi görünen, hatta birbirlerine karşı savaşan bu grupları-“mahalleleri” birarada-aynı cephenin içinde tutan diyalektik budur. Bunların hepsi eskiyi temsil ediyorlar. Öte yanda da yeni var vaziyet bundan ibaret!!

Özetleyelim:

1-Kültürel bilgiler daha önceki nesillerden bize miras olarak kalan, artık bilinçdışı haline gelmiş yaşam bilgileridir. Anadilimizin de bir parçası olduğu bu bilgileri anne babamızdan, en yakın çevremizden-toplumdan farkında olmadan öğreniriz.

2-Kimliğimizin-benliğimizin oluşmasında çok önemli yeri olan bu bilgileri zorla-baskıyla yok etmek-değiştirmek mümkün değildir. Eğer kimliğimizi bir binaya benzetirsek, bu şekilde

oluşan kültürel kimliğimiz de binanın temeline-zemin katına benzer, bu nedenle buna bizim “alt kimliğimiz” diyoruz.

3-Yaşam süresi boyunca sahip olacağımız diğer yeni bilgileri farkında olmadan sahip olduğumuz bu bilinçdışı-kültürel bilgi hazinemizi kullanarak üretebiliriz. Yani, yeni bilgiler-sinapslar- ancak, daha önceden mevcut olan bilgiler-sinapslar- kullanılarak onların üzerine inşa edilirler.

4-Kişiliğin-benliğin oluşmasında kültürel-bilinçdışı zemin çok önemli olmakla birlikte hiçbir zaman belirleyici olan bu değildir (olmamalıdır!). Çünkü yaşamı devam ettirme mücadelesi son tahlilde yaşanan anı yeniden üretme mücadelesidir. Bu da ancak yaşanan ana yön veren aktüel bilgilere sahip olmakla mümkündür. Bu bilgilerin kaynağı ise üretim faaliyetidir. Yaşanılan anın içinde yer alan üretim faaliyeti ve bu faaliyeti gerçekleştirirken içinde yer aldığımız üretim ilişkileri yeni aktüel bilgilerin üretilmesinin başlıca kaynağını oluşturur. “Üst kimlik” adını verdiğimiz bilişsel kimliğimiz de bu sürecin içinde oluşur-ortaya çıkar; üst-bilişsel kimliğimiz, bilinç dışı olarak sahip olduğumuz kültürel kimliğimizin yaşanan anla bağlantısını kurarak onu geliştirir. Bu nedenle, hangi kültürel zeminden yola çıkmış olursa olsun, insanları yaşanan anın içinde birleştiren daima, onların üst kimliklerini oluşturdukları bilişsel zemindir (üretim faaliyetinin oluştuğu zemindir).

5-Eski köye-mahalleye-yeni kurallar koymanın ve bu kuralları gönüllü olarak insanlara kabul ettirmenin yolu onları (insanları) kapitalist üretim faaliyetinin içine sokmaktan geçer. İnsanlar ancak aktüel-kapitalist üretim ilişkilerinin içinde düşünmeye başladıkları zaman yeni bilgiler üreterek eski mahallelerinin sınırlarını genişletebilirler.